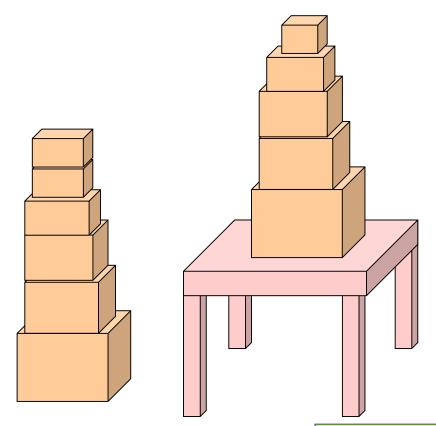
## บทที่ 8

Stack

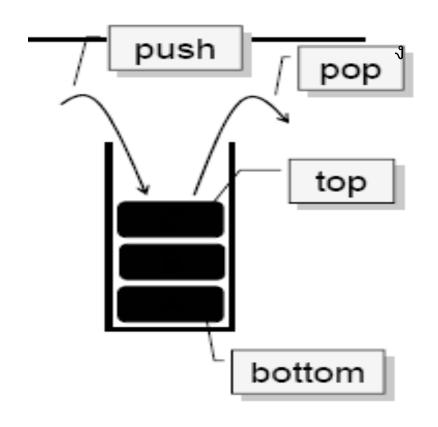
สุนทรี คุ้มไพโรจน์

# โครงสร้างข้อมูลแบบกองซ้อน (Stacks)



LIFO: Last In First Out

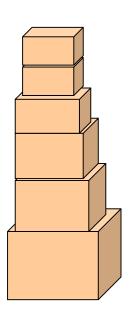
# โครงสร้างข้อมูลแบบ Stack



18/07/66

### ลักษณะของโครงสร้างข้อมูลแบบ Stack

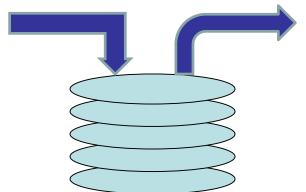
- ข้อมูลที่เก็บใน Stack จะเก็บในลักษณะวางทับกัน เช่นเดียวกับการวางจานเรียงซ้อนกัน
- ข้อมูลตัวแรกจะเป็นข้อมูลที่อยู่ล่างสุดของ Stack
- ข้อมูลสุดท้ายจะเป็นข้อมูลที่อยู่บนสุดของ Stack



18/07/66

### ลักษณะของโครงสร้างข้อมูลแบบ Stack

- เมื่อมีการนำข้อมูลออกจาก Stack ข้อมูลที่อยู่บนสุด ข้อมูลที่นำลงสู่Stack เป็นข้อมูลสุดท้าย เป็นข้อมูลที่จะต้องนำออกจาก Stack ก่อน การทำงานลักษณะนี้เรียกว่า LIFO (last-in-first-out)
- การนำข้อมูลเข้าและออกจาก stack จะกระทำที่ปลายข้าง เดียวเท่านั้น



### ตัวอย่างการใช้งาน stack

- บเพื่อแปลงนิพจน์ทางคณิตศาสตร์
- Oการจัดลำดับการทำงานแบบ recursive หรือการเรียกใช้ฟังก์ชัน
- Oเป็นกลใกสำคัญในการทำงานของ compiler เช่น
   การตรวจสอบเครื่องหมาย { } ในภาษาซี
   หรือการตรวจสอบเครื่องหมายวงเล็บ

#### ตัวอย่างการแปลงนิพจน์ทางคณิตศาสตร์

$$A+(B/(C-D))*E$$

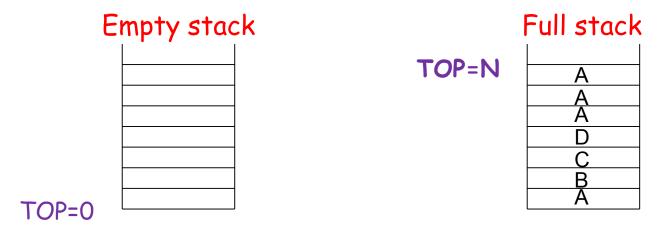
#### **Implementation Stack**

- การ implement Stack ทำได้ 2 วิธี คือ
  - 1. Array Implementation
  - 2. Linked List Implementation

18/07/66

#### **Array representation of Stacks**

- จำนวนข้อมูลสูงสุดของ stack คือ N (ขนาดของArray)
- ตัวแปร Top แทนจำนวนข้อมูลที่มีอยู่ใน Stack
  - O กรณีสแตกว่าง กำหนดให้ค่า TOP = 0
  - O กรณี TOP=N เมื่อ N คือขนาดของสแตก แสดงว่าสแตกเต็ม



#### Operation VO3 Stack

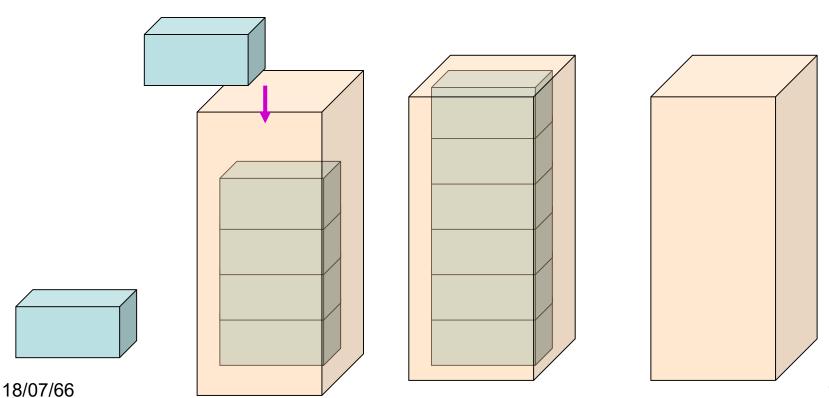
- 1. Push Stack เป็น operation สำหรับนำข้อมูลลงใน Stack
- 2. Pop Stack เป็น operation สำหรับนำข้อมูลออกจาก Stack

18/07/66

### กองซ้อน เป็นโครงสร้างข้อมูลที่ใช้สำหรับ

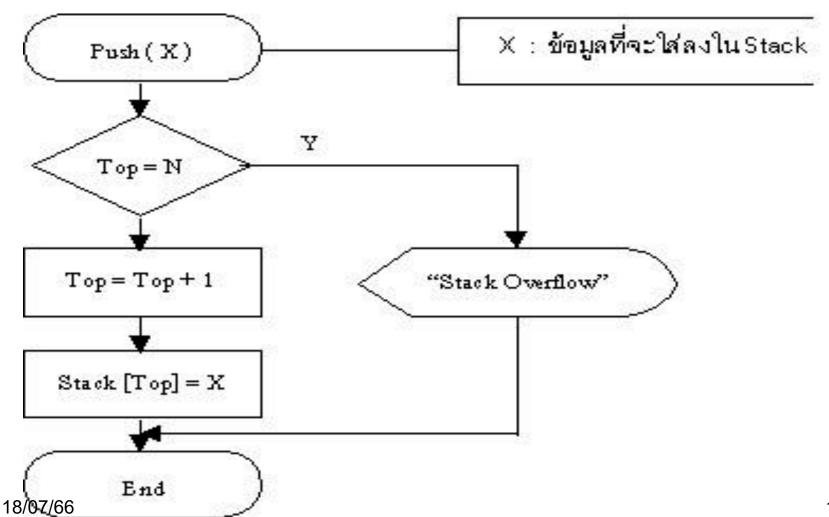
- แทรกวัตถุลงบนกอง (ถ้าไม่ล้น) push
- ลบวัตถุออกจากกอง (ถ้าไม่ว่าง) pop

โดยจะต้องกระทำที่ด้านบนสุดของกองซ้อนเสมอ



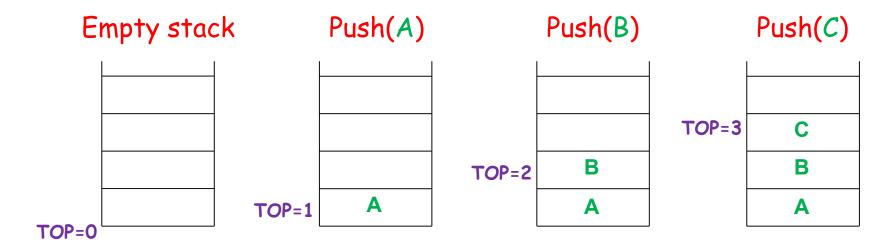
11

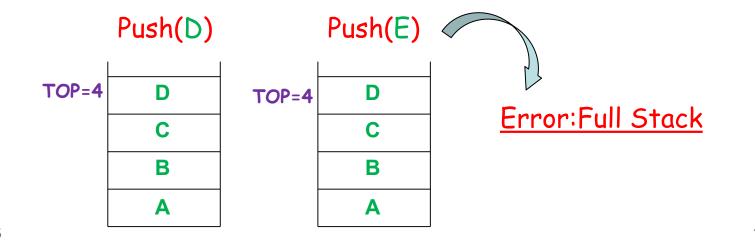
#### Flowchart Push()



#### **Stack**

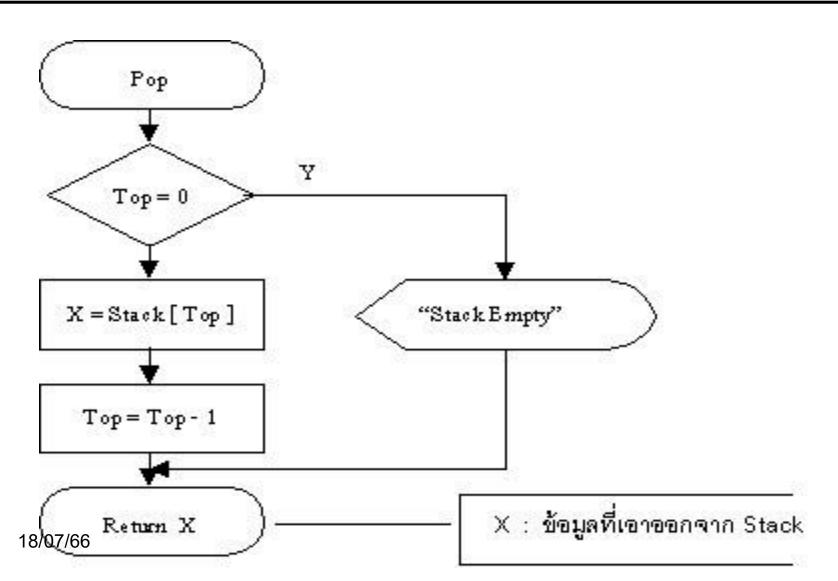
#### ตัวอย่าง PUSH โดยสมมติให้ ขนาดของ stack = 4





18/07/66

#### Flowchart Pop()



Push Q onto empty stack

Q

Push

Push A onto stack

A

Pop

Pop a box from stack

empty





Pop a box from stack

R

Push R onto stack



Push D onto stack



Push M onto stack



Pop a box from stack



Push Q onto stack



Push S onto stack





#### ตัวอย่างโปรแกรมแสดงการทำงานของ Stack ตัวอย่างที่ 1

```
#include <stdio.h>
                                                                   (Stack1.c)
#include <stdlib.h>
#include <conio.h>
#define MAX 10
int stackdata[MAX];
int top =-1; stack Empty busis, Apr Barry of O
int Push(int what) {
    if (top<MAX-1) {
         top++;
          stackdata[top] = what;
          return 1;
    return -1;
```

#### ตัวอย่างโปรแกรมแสดงการทำงานของ Stack ตัวอย่างที่ 1 (ต่อ)

```
int Pop() {
  int r;
  if (top>-1) {
      r=stackdata[top];
      stackdata[top]=0;
      top--;
      return r;
  return -1;
```

#### ตัวอย่างโปรแกรมแสดงการทำงานของ Stack ตัวอย่างที่ 1 (ต่อ)

```
void main() {
  Push(7);
  Push(12);
  Push(23);
  Push(2);
  Push(33);
  Push(10);
  printf("Pop1=%d\n",Pop());
  printf("Pop2=%d\n",Pop());
  printf("Pop3=%d\n",Pop());
  printf("Pop4=%d\n",Pop());
  getch();
```

#### ตัวอย่างโปรแกรมแสดงการทำงานของ Stack ตัวอย่างที่ 2 (ต่อ)

```
#include <stdio.h>
                                                                (Stack2.c)
#include <stdlib.h>
#include <conio.h>
#define MAX 10
int stackdata[MAX];
int top =-1;
int Push(int what) {
   if (top<MAX-1) {
         top++;
         stackdata[top] = what;
         return 1;
   return -1;
```

#### ตัวอย่างโปรแกรมแสดงการทำงานของ Stack ตัวอย่างที่ 2 (ต่อ)

```
int Pop() {
  int r;
  if (top>-1) {
      r=stackdata[top];
      stackdata[top]=0;
      top--;
      return r;
  return -1;
```

#### ตัวอย่างโปรแกรมแสดงการทำงานของ Stack ตัวอย่างที่ 2 (ต่อ)

```
void main() {
  Push(7);
  Push(12);
  Push(23);
  Push(2);
  Push(33);
  Push(10);
  for (int i=0; i<8; i++) {
       printf("Pop=%d\n",Pop());
  getch();
```

#### ตัวอย่างโปรแกรมแสดงการทำงานของ Stack ตัวอย่างที่ 3 (ต่อ)

```
#include <stdio.h>
                                                               (Stack3.c)
#include <stdlib.h>
#include <conio.h>
#define MAX 10
int stackdata[MAX];
int top =-1;
int Push(int what) {
   if (top<MAX-1) {
         top++;
         stackdata[top] = what;
         return 1;
   return -1;
```

#### ตัวอย่างโปรแกรมแสดงการทำงานของ Stack ตัวอย่างที่ 3 (ต่อ)

```
int Pop() {
  int r;
  if (top>-1) {
      r=stackdata[top];
      stackdata[top]=0;
      top--;
      return r;
  return -1;
```

#### ตัวอย่างโปรแกรมแสดงการทำงานของ Stack ตัวอย่างที่ 3 (ต่อ)

```
void main() {
    Push(7);
    Push(12);
    Push(23);
    Push(2);
    Push(33);
    Push(10);
    for (int i=0; i<50; i++) {
          int result=Pop();
          if (result==-1) {
                     printf("Stack is empty\n");
                     getch();
                     break;
           printf("Pop=%d\n", result);
          getch();
```

#### #define MAX STACK SIZE 100 #define TRUE #define FALSE 0 ptypedef struct int stack type { item[MAX STACK SIZE]; int int top; } Stack; 10 □void initStack(Stack \*s){ $s\rightarrow top = -1;$ 11 12 - } 13 14 pint pushStack(Stack \*s, int x) { if (s->top >= MAX STACK SIZE -1) 15 16 return FALSE; 17 else { 18 s->top++; 19 $s\rightarrow item[s\rightarrow top] = x;$ return TRUE; 20 21 22 □int popStack(Stack \*s, int \*x) { 25 **if** (s->top <0) 26 return FALSE; 27 else { 28 \*x = s-item[s-item];29 s->top--; return TRUE; 31 34 pvoid printStack(Stack s) { int i; 36 37 printf("Stack:"); 38 for (i=0; i<=s.top; i++)</pre> 39 printf("%d", s.item[i]); printf("\n"); 40

#### ตัวอย่างโปรแกรม stack4.c

```
□void main(){
         Stack s;
44
         int choice;
45
         int cont = TRUE;
46
47
         int x;
48
49
         initStack(&s);
         while (cont == TRUE) {
50
             printf("Please select [1:push 2:pop 3:print 0:exit]"
51
52
             scanf("%d", &choice);
53
             switch (choice) {
54
             case 1:
55
                 printf("Please enter a number to be pushed: ");
56
                 scanf("%d", &x);
57
                 if (!pushStack(&s,x))
                     printf(" Error pushing into the stack\n");
59
                 break;
60
             case 2:
                 if (popStack(&s,&x))
61
62
                     printf("The number %d is poped off\n",x);
63
                 else
                      printf(" Error popping from the stack\n");
64
65
                 break;
             case 3:
66
                 printStack(s);
67
68
                 break;
69
             case 0:
                 cont = FALSE;
71
                 break;
72
73
```

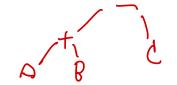
41

# การใช้ สแตก เพื่อแปลงรูปนิพจน์ทางคณิตศาสตร์

#### รูปแบบนิพจน์ทางคณิตศาสตร์

• นิพจน์ Infix คือ นิพจน์ที่เครื่องหมายดำเนินการ (Operator)

อยู่ระหว่างตัวคำเนินการ (Operands) เช่น A+B-C
• นิพจน์ Prefix คือ นิพจน์ที่เครื่องหมายคำเนินการ



(Operator) อยู่หน้าตัวดำเนินการ (Operands) เช่น -+ABC

• นิพจน์ Postfix คือ นิพจน์ที่เครื่องหมายดำเนินการ

(Operator) อยู่หลังตัวดำเนินการ (Operands) เช่น AB+C-

$$A+(B/(C-D))*E$$

### ตัวอย่างนิพจน์คณิตศาสตร์ในรูปแบบต่าง ๆ

นิพจน์ Infix

นิพจน์ Postfix

นิพจน์ Prefix

• A+B-C

AB+C-

- +ABC

• A+B\*C-D/E

ABC\*+DE/-

- +A\*BC/DE

• A\*B+C-D/E

AB\*C+DE/-

- +\*ABC/DE

A+(B/(C-D))\*E

#### การแปลงนิพจน์ Infix ให้เป็น Postfix

- ข้อเสียของนิพจน์ infix ที่ทำให้คอมไพเลอร์ยุ่งยาก
- ลำคับความสำคัญของโอเปอร์เรเตอร์ (Precedence) มีความต่างกัน เช่น
  - เครื่องหมายยกกำลัง มีความสำคัญมากกว่าเครื่องหมายคูณ และหาร
  - เครื่องหมายคูณและหารมีความสำคัญมากกว่าเครื่องหมายบวกและลบ

18/07/66

#### การแปลงนิพจน์ Infix ให้เป็น Postfix

- เมื่อการประมวลนิพจน์ infix เป็นไปด้วยความยากที่การคำนวณ ไม่เป็นไปตามลำดับของเครื่องหมายโอเปอร์เรเตอร์(operator) ที่มี ก่อนหลัง คอมไพเลอร์จึงแปลงนิพจน์ infix ให้เป็น postfix เสียก่อน
- นิพจน์ Postfix ก็คือนิพจน์ที่มีโอเปอเรเตอร์อยู่หลังโอเปอร์แรนด์ (operand)ทั้งสองของมัน เช่น

AB+	หมายถึง	A+B
AB-	หมายถึง	A-B

AB\* หมายถึง

18/07/66

A\*R

#### การแปลงนิพจน์ Infix ให้เป็น Postfix

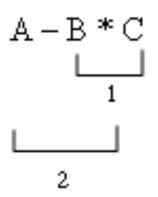
- Operator คือเครื่องหมายกระทำ + \* / ^
- Operand คือตัวแปรต่าง ๆ A,B,C,D,E เช่น A+B\*C,(A\*B)-C

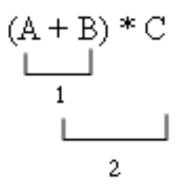
18/07/66

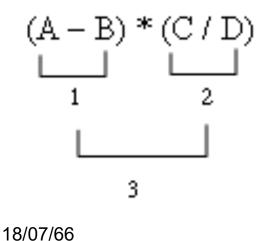
#### ลำดับความสำคัญ Operator

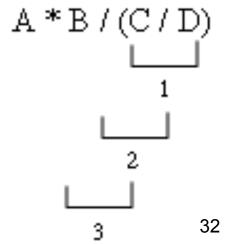
- 1. เครื่องหมายยกกำลัง ^
- 2. เครื่องหมายคูณกับหาร \*,/
- 3. เครื่องหมายบวกกับลบ +,-
- 4. เครื่องหมายวงเล็บ () กระทำก่อนเช่น A+(B\*C)
- 5. เครื่องหมายระดับเดียวกันไม่มีวงเล็บให้ทำจากซ้ายไปขวา เช่น A+B+C

#### ตัวอย่างนิพจน์ทางคณิตศาสตร์และลำดับการคำนวณ









#### อัลกอริทึมการแปลงนิพจน์ Infix เป็น นิพจน์ Postfix

- เราสามารถแปลงนิพจน์ Infix ให้เป็น Postfix ได้โดยอาศัย stack ที่มีคุณสมบัติการเข้าหลังออกก่อนหรือ LIFO โดยมีอัลกอริทึมในการแปลงนิพจน์ ดังนี้
  - 1. ถ้าข้อมูลเข้า (input) เป็นตัวถูกดำเนินการ (operand) ให้นำออกไปเป็นผลลัพธ์ (output)
  - 2. ถ้าข้อมูลเข้าเป็นตัวคำเนินการ (operator) ให้คำเนินการคังนี้ 2.1 ถ้า stack ว่าง

ให้ push operator ถงใน stack

#### อัลกอริทึมการแปลงนิพจน์ Infix เป็น นิพจน์ Postfix

#### 2.2 ถ้า stack ไม่ว่าง

- ให้เปรียบเทียบ operator ที่เข้ามากับ operator ที่อยู่ในตำแหน่ง TOP ของ stack
- 2.2.1 ถ้า operator ที่เข้ามามีความสำคัญ > operator ที่ตำแหน่ง TOP ของ stack ให้ push ลง stack
- 2.2.2 ถ้า operator ที่เข้ามามีความสำคัญ ≤ operator ที่ตำแหน่ง TOP ของ stack ให้ pop stackออกไปเป็นผลลัพธ์

แล้วทำการเปรียบเทียบ operator ที่เข้ามากับ operator ที่ตำแหน่ง TOP ต่อไป จนกว่า operator ที่เข้ามามีความสำคัญ > operator ที่ตำแหน่ง TOP ของ stack แล้วจึง push operator ที่เข้ามานั้นลง stack

#### อัลกอริทึมการแปลงนิพจน์ Infix เป็น นิพจน์ Postfix

3. ถ้าข้อมูลเข้าเป็นวงเล็บเปิด

ให้ push ถง stack

4. ถ้าข้อมูลเข้าเป็นวงเล็บปิด

ให้ pop ข้อมูลออกจาก stack ไปเป็นผลลัพธ์

จนกว่าจะถึงวงเล็บ เปิด

จากนั้นตัดวงเล็บเปิดและปิดทิ้งไป

5. ถ้าข้อมูลเข้าหมด

ให้ pop ข้อมูลออกจาก stack ไปเป็นผลลัพธ์

จนกว่า stack จะว่าง

#### ตัวอย่างการแปลงนิพจน์ Infix เป็นนิพจน์ Postfix

#### นิพจน์ A + B \* C

นิพจน์ Infix	Stack	นิพจน์ Postfix
ข้อมูลเข้า (Input)	เก็บตัวดำเนินการ	ข้อมูลออก (Output)
A	Starle Expty	A
+	+	A
В	+	AB
*	+*	AB
С	+*	ABC
18/07/66		ABC*+

### นิพจน์ (A \* B) + (C / D)

นิพจน์ Infix	Stack	นิพจน์ Postfix
ข้อมูลเข้า (Input)	เก็บตัวดำเนินการ	ข้อมูลออก (Output)
(	(	
A	(	A
*	(*	A
В	(*	AB
)		AB*
+	+	AB*
(	+(	AB*
С	+(	AB*C
/	+(/	AB*C
D	+(/	AB*CD
)	+	AB*CD/
		AB*CD/+

### นิพจน์ A / B + (C – D)

นิพจน์ Infix	Stack	นิพจน์ Postfix
ข้อมูลเข้า (Input)	เก็บตัวดำเนินการ	ข้อมูลออก (Output)
A		A
/	/	A
В	/	AB
+	+	AB/
(	+(	AB/
С	+(	AB/C
-	+(-	AB/C
D	+(-	AB/CD
)	+	AB/CD-
		AB/CD-+

### นิพจน์ (A + B) \* ( C ^ D - E ) \* F

นิพจน์ Infix	Stack	นิพจน์ Postfix
ข้อมูลเข้า (Input)	เก็บตัวดำเนินการ	ข้อมูลออก (Output)
(	(	
A	(	A
+	(+	A
В	(+	AB
)		AB+
*	*	AB+
(	*(	AB+
С	*(	AB+C
^	*(^	AB+C
D	*(^	AB+CD
-	*(-	AB+CD^
E	*(-	AB+CD^E
)	*	AB+CD^E-
*	*	AB+CD^E-*
F	*	AB+CD^E-*F
		AB+CD^E-*F*

ในการคำนวณค่า Postfix ที่แปลงมาแล้ว

Compiler จะทำการคำนวณโดยใช้โครงสร้าง stack ช่วยอีกเช่นกัน ขั้นตอนในการคำนวณ

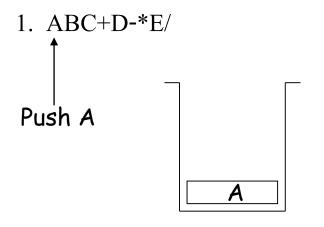
- 1. อ่านตัวอักษรในนิพจน์ Postfix จากซ้ายไปขวาทีละตัวอักษร
- 2. ถ้าเป็นตัวถูกดำเนินการ(ตัวเลข)
  ให้ทำการ push ตัวถูกดำเนินการ(Operand)นั้นลงใน stack
  แล้วกลับไปอ่านอักษรตัวใหม่เข้ามา
- 3. ถ้าเป็นตัวคำเนินการ(Operator/เครื่องหมาย) ให้ทำการ pop ค่าจาก stack 2 ค่า

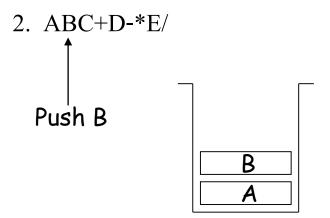
โดยตัวแรกเป็นตัวถูกดำเนินการตัวที่ 2 และตัวที่ 1 ตามลำดับ

40

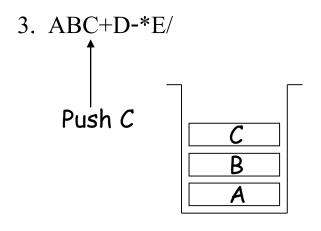
- 4. ทำการคำนวณ ตัวถูกดำเนินการ(Operand)ตัวที่ 1 ค้วยตัวถูกดำเนินการ(Operand)ตัวที่ 2 โดยใช้ตัวดำเนินการ(Operator)ในข้อ 3
- 5. ทำการ push ผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณในข้อ 4 ลง stack
- 6. ถ้าตัวอักษรในนิพจน์ Postfix ยังอ่านไม่หมด ให้กลับไปทำข้อ 1 ใหม่

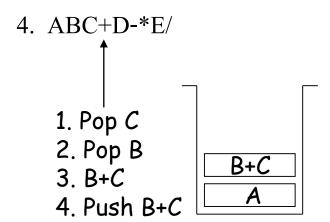
ตัวอย่าง ขั้นตอนการคำนวณจากนิพจน์ Postfix ABC+D-\*E/

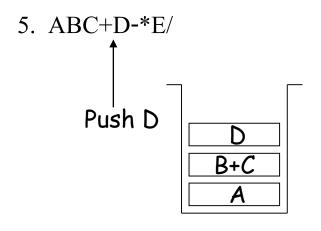


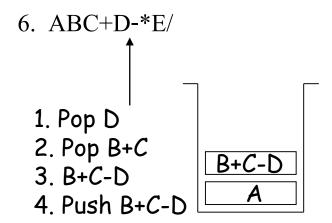


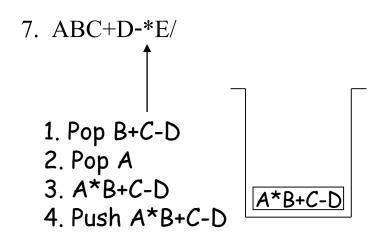
18/07/66 42

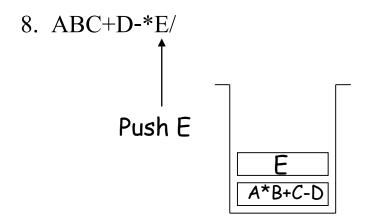


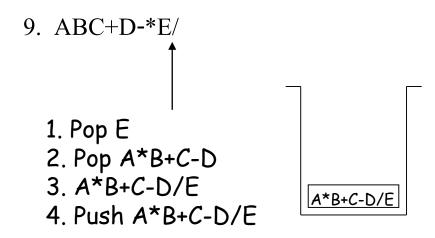












10. ค่าสุดท้ายที่อยู่ในสแตกคือคำตอบที่ต้องการ

### Postfix Expression

- ใช้เพื่อคำนวณหาผลลัพธ์จาก postfix
- 1. ถ้าเป็น Operand ให้ push ลง stack
- 2. ถ้าเป็น Operator ให้ pop operand มา 2 ตัว โดยให้ตัวที่ pop มาทีหลังเป็นตัวตั้ง คำนวณแล้ว push ลง stack
- 3. ตัวที่อยู่ใน stack จะเป็นผลลัพธ์

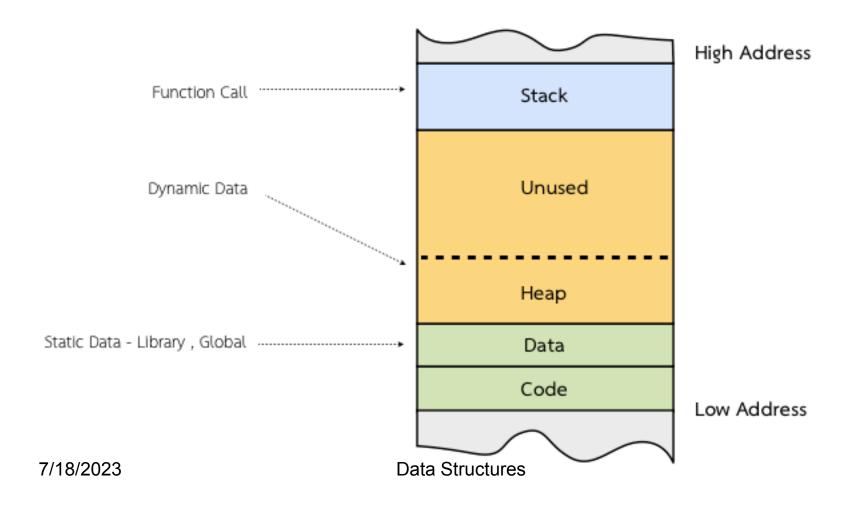
### Postfix:1273-/215+\*\*

Puput	NON vsf.,ov	12 Etuck
	NON	12 7
	NON	12 7 3
	7-3 = 4 4 m m	12 4
Pop	12/4 = 3	3
	NON	3 2
	NON	3 2 1
	NON	3 2 1 5
	1+5 = 6	3 2 6
	2*6 = 12	3 12
	3 * 12 = 36	36
	Pop	NON NON 7-3 = 4 NON 12/4 = 3 NON NON NON 1+5 = 6 2*6 = 12

### **Function Call**

- การเรียกใช้ Function หรือ Procedure
   หรือโปรแกรมย่อยในภาษาที่ไม่มีการ Recursive
- เมื่อมีการเรียกใช้ Function
   จะทำการ Push Function ไปยัง Stack
- เมื่อมีการ Return หรือจบการทำงานของ Function
   จะต้อง Pop Function ออกจาก Stack

# การจัดสรร memory

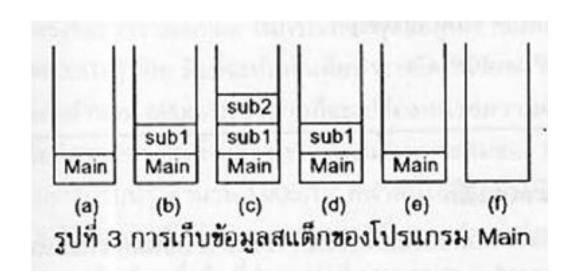


50

# การเรียกใช้โปรแกรมย่อย

- การเรียกโปรแกรมย่อยมีความแตกต่างกับการกระโดดทั่วไป
- ภายหลังที่โปรแกรมย่อยทำงานเสร็จ หน่วยประมวลผลจะต้องสามารถกระโดดกลับมาทำงานใน โปรแกรมหลักต่อไปได้
- ดังนั้นการเรียกใช้โปรแกรมย่อยนั้น ต้องเก็บตำแหน่งของคำสั่งที่ทำงานอยู่เดิมด้วย และเมื่อจบโปรแกรมย่อยโปรแกรมจะต้องกระโดด กลับมาทำงานที่เดิม โดยใช้ข้อมูลที่เก็บไว้

18/07/66 51



#### **PROGRAM MAIN**

-----

CALL Sub 1

**PRINT Q** 

----

**END MAIN** 

PROCEDURE Sub 1

----

CALL Sub2

A := A + B

...

END Sub 1

PROCEDURE Sub 2

---

END Sub2

# **Balancing Symbols**

Example:

$${x+(y-[a+b])*c-[(d+e)]}/(h-(j-(k-[l-n])))$$

# การตรวจสอบอักขระสมดุล (Balancing Symbol)

- คอมไพเลอร์ได้นำแนวคิด Stack มาประยุกต์ โดยมีวิธีการดังนี้
- 1. ให้อ่านอักขระทีละตัว

•

- ถ้าอักขระเป็นอักขระเปิด เช่น {,(,[ เป็นต้น ให้ PUSH ลง stack
- ถ้าอักขระเป็นอักขระปิด เช่น },), เป็นต้น ให้ตรวจสอบว่าอักขระ บน TOP ของ stack เป็นอักขระเปิดที่คู่กันหรือไม่
  - ถ้าใช่ ให้ POP อักขระนั้นออกจาก stack
  - ถ้าไม่ใช่ ให้แสดงผล error
- 2. เมื่ออ่านอักขระหมดแล้ว แต่ stack ไม่เป็น stack ว่าง ให้แสดงผล error

## การใช้ สแตก เพื่อแปลงเลขฐาน10 เป็นเลขฐาน 2

#### **Algorithm**

- 1. loop (number > 0)
  - 1.1 b = number modulo 2
  - 1.2 push (stack,b)
  - 1.3 number = number / 2
- 2. loop (not empty(stack))

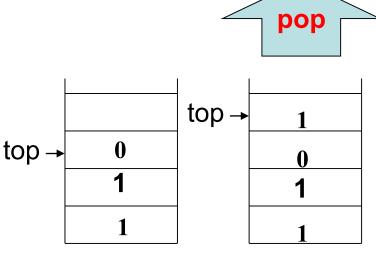
top →

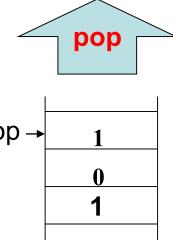
1

2.1 pop(stack)

<u>ตัวอย่าง:</u> 11 ---> 1011

top →





1 1 0 1

## ตัวอย่างโปรแกรมภาษา C++

```
1 // stack::push/pop
  #include <iostream> // std::cout
3 #include <stack>
                             // std::stack
4
   using namespace std;
5
   int main ()
      stack<int> mystack;
 9
10
      for (int i=0; i<5; ++i) mystack.push(i);
11
12
      cout << "Popping out elements...";
13
      while (!mystack.empty())
14
15
         cout << ' ' << mystack.top();
16
         mystack.pop();
17
18
      cout << '\n';
19
20
      return 0;
21
```

18/07/66

ที่มา https://cplusplus.com/reference/stack/stack/